

KARTA DOBREJ PRAKTYKI

A. INFORMACJE NA TEMAT DOBREJ PRAKTYKI

1. Nazwa dobrej praktyki:
Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21”
2. Obszar merytoryczny, którego dotyczy dobra praktyka:
Ekonomia społeczna, integracja społeczna
3. Grupa docelowa działań opisanych w dobrej praktyce:
Osoby z niepełnosprawnościami
4. Uzasadnienie innowacyjności:
<p>Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” to przykład innowacyjnego podejścia do wsparcia osób z niepełnosprawnościami, opartego na kompleksowym i wieloaspektowym modelu działania. Jego główną cechą wyróżniającą jest holistyczne podejście, które integruje rehabilitację społeczną i zawodową z realnym uczestnictwem w życiu społecznym i gospodarczym. Osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym z autyzmem, niepełnosprawnością intelektualną oraz chorobami psychicznymi, mają możliwość rozwijania swoich umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach rynkowych, takich jak Klubokawiarnia Alternatywa 21, Kawiarnia Alternatywa 21 czy Dom Oczami Brata.</p> <p>Innowacyjność Zakładu wynika z połączenia różnych form działalności – gastronomicznej, cateringowej, administracyjnej i artystycznej. Osoby z niepełnosprawnościami wykonują rzeczywiste zadania zawodowe, takie jak obsługa gości, prace biurowe czy promocja spektakli, co pozwala im zdobywać doświadczenie i rozwijać kompetencje. Lokale gastronomiczne, otwarte dla szerokiego grona klientów, są jednocześnie przestrzeniami integracji, gdzie przelamuje się stereotypy i buduje tolerancję.</p> <p>Zakład wyróżnia również długofalowe podejście do usamodzielniania swoich pracowników. Działania te mają na celu nie tylko bieżące wsparcie, ale także przygotowanie do niezależnego życia i pracy poza strukturami Zakładu. Współpraca z lokalnymi organizacjami, takimi jak Fundacja Oczami Brata i Fundacja Teatr Nowy, wzmacnia efekty działań, wspierając aktywizację zawodową i kulturalną osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Częścią tej innowacyjnej działalności jest również zaangażowanie osób z niepełnosprawnościami w produkcję teatralną. Dzięki współpracy z Fundacją Teatr Nowy, osoby zatrudnione w Zakładzie mają okazję brać udział w tworzeniu spektakli, wspierać produkcję i obsługę gości teatru, a także angażować się w promocję wydarzeń artystycznych. Współpraca ta zapewnia wyjątkowe doświadczenie zawodowe i artystyczne, łącząc rehabilitację z kreatywnym wyrażaniem siebie. Udział w pracy teatralnej nie tylko rozwija umiejętności związane z pracą w zespole, organizacją wydarzeń, ale także daje możliwość uczestniczenia w twórczym procesie artystycznym, co ma nieoceniony wpływ na rozwój osobisty i społeczną integrację osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Dzięki temu modelowi Zakład jest inspiracją w skali kraju, pokazując, że rehabilitacja społeczna i zawodowa może iść w parze z tworzeniem realnych miejsc pracy, budowaniem przestrzeni integracji oraz wzbogacaniem lokalnej społeczności.</p>

B. OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Szczegółowy opis:

Cel/e podjętych działań:

Celem działań podejmowanych przez Spółdzielnię Socjalną „Jasne, że Alternatywa 21” oraz Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” jest przede wszystkim wsparcie osób z niepełnosprawnościami poprzez tworzenie miejsc pracy, umożliwienie im rozwoju zawodowego i społecznego, a także budowanie przestrzeni sprzyjającej integracji z lokalną społecznością. Wśród kluczowych celów można wyróżnić:

- Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami. Przygotowanie osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym z autyzmem, niepełnosprawnością intelektualną oraz chorobami psychicznymi, do prowadzenia możliwie niezależnego życia. Zapewnienie im warunków sprzyjających rozwijaniu umiejętności zawodowych i społecznych. Przygotowanie ich do kontynuowania kariery zawodowej poza strukturami Zakładu.
- Tworzenie miejsc pracy.
- Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami poprzez zatrudnienie w takich miejscach, jak Klubokawiarnia Alternatywa 21, Kawiarnia Alternatywa 21 oraz Dom Oczami Brata.
- Integracja społeczna – przełamywanie barier oraz zmniejszanie dystansu społecznego pomiędzy osobami z niepełnosprawnościami a resztą społeczeństwa.
- Promowanie tolerancji, akceptacji i zrozumienia poprzez działania edukacyjne, społeczne i kulturalne.
- Wsparcie procesu usamodzielniania się. Tworzenie warunków, w których osoby z niepełnosprawnościami mogą podejmować działania na rzecz swojej niezależności i samodzielności. Ułatwianie im przejścia od zależności od opiekunów do funkcjonowania w środowisku pracy i społeczności lokalnej.
- Rozwój lokalnej społeczności. Wzbogacanie oferty kulturalnej, gastronomicznej i usługowej Częstochowy, dzięki unikalnym przedsięwzięciom Spółdzielni, jak Klubokawiarnia i Kawiarnia Alternatywa 21, Zakład Aktywności Zawodowej.

Dzięki tym działaniom Spółdzielnia socjalna i Zakład Aktywności Zawodowej realizują misję wspierania osób z niepełnosprawnościami, promując model społecznej odpowiedzialności i innowacyjności w działaniu.

Opis podjętych działań:

Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” to wyjątkowy przykład innowacyjnego podejścia do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Powstał w 2024 roku jako część działalności Spółdzielni Socjalnej „Jasne, że Alternatywa 21” i jest dofinansowany przez Województwo Śląskie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Celem Zakładu jest kompleksowe wsparcie osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym z autyzmem, niepełnosprawnością intelektualną oraz chorobami psychicznymi, aby przygotować je do prowadzenia niezależnego życia zgodnie z ich indywidualnymi możliwościami.

Zakład zatrudnia 20 osób z niepełnosprawnościami, oferując im szansę na rozwój zawodowy oraz społeczne funkcjonowanie w przyjaznym środowisku. Jego działalność opiera się na współpracy z Klubokawiarnią Alternatywa 21, Kawiarnią Alternatywa 21 oraz Domem Oczami Brata w Częstochowie.

W ramach działalności gastronomiczno-cateringowej Klubokawiarnia Alternatywa 21 proponuje szeroką ofertę wyrobów cukierniczych, dań mięsnych, wegańskich i wegetariańskich, a także możliwość organizacji uroczystości rodzinnych, spotkań prywatnych i zawodowych. Z kolei Kawiarnia Alternatywa 21, mieszcząca się na placu Starego Rynku w Częstochowie, zachwyca gości szeroką gamą ciast oraz napojów zimnych i gorących. W obu lokalach realizowane są również usługi cateringowe, które cieszą się dużym zainteresowaniem.

Działalność Zakładu Aktywności Zawodowej obejmuje także szeroki zakres zadań realizowanych w Domu Oczami Brata. W obszarze administracyjnym pracownicy Zakładu wspierają Fundację Oczami Brata, zajmując się kontrolą obiegu dokumentów, kserowaniem, drukowaniem i bindowaniem. W obszarze artystycznym Zakład współpracuje z Fundacją Teatr Nowy, angażując się w obsługę gości teatru, sprawdzanie biletów, promocję spektakli, a także bezpośrednią produkcję przedstawień.

Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” jest dowodem na to, jak skutecznie można łączyć rehabilitację społeczną i zawodową z budowaniem przestrzeni dla integracji i akceptacji osób z niepełnosprawnościami. Jego działalność opiera się na unikalnym, holistycznym podejściu, które przełamuje bariery, zmniejsza dystans społeczny oraz uczy tolerancji i zrozumienia. Zakład jest nie tylko miejscem pracy, ale także kluczowym elementem procesu usamodzielniania się osób z niepełnosprawnościami, co czyni go projektem wyjątkowym i inspirującym w skali całego kraju.

Okres realizacji działań:

Spółdzielnia Socjalna „Jasne, że Alternatywa 21” rozpoczęła swoją działalność w grudniu 2016 roku, natomiast Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” został uruchomiony w czerwcu 2024 roku, poszerzając zakres działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Efekty podjętych działań:

Efektem działań podejmowanych przez Spółdzielnię Socjalną „Jasne, że Alternatywa 21” oraz Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” jest znacząca poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami oraz ich integracja z lokalną społecznością. Dzięki utworzeniu miejsc pracy w Klubokawiarni Alternatywa 21, Kawiarni Alternatywa 21 oraz Domu Oczami Brata, osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności zyskały możliwość rozwijania swoich kompetencji zawodowych i społecznych w rzeczywistych warunkach rynkowych.

Zatrudnienie i wsparcie rehabilitacyjne przyczyniły się do zwiększenia ich samodzielności oraz poczucia przynależności. Ponadto działalność Spółdzielni i Zakładu odegrała kluczową rolę w przełamaniu stereotypów oraz zmniejszaniu dystansu społecznego wobec osób z niepełnosprawnościami. Integracyjne przestrzenie gastronomiczne i artystyczne stały się miejscem dialogu i edukacji, co pozytywnie wpłynęło na postrzeganie osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwie.

Czynniki utrudniające realizację opisywanych działań:

Realizacja działań podejmowanych przez Spółdzielnię Socjalną „Jasne, że Alternatywa 21” oraz Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” wiąże się z różnorodnymi wyzwaniami, które mogą utrudniać osiągnięcie założonych celów. Do głównych czynników utrudniających realizację należą:

- Bariery społeczne i stereotypy – nadal funkcjonują uprzedzenia i brak zrozumienia potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co utrudnia ich pełną integrację z rynkiem pracy.
- Złożone potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Każda osoba zatrudniona w Zakładzie wymaga indywidualnego podejścia, zarówno w zakresie wsparcia rehabilitacyjnego, jak i adaptacji stanowiska pracy, co zwiększa wymagania organizacyjne i finansowe.
- Brak dostatecznej świadomości w społeczeństwie – niski poziom wiedzy na temat korzyści płynących z zatrudniania osób z niepełnosprawnościami oraz potencjału, jaki mogą wnieść, ogranicza współpracę z innymi podmiotami i partnerami lokalnymi.

Czynniki sprzyjające realizacji opisywanych działań:

Realizacja działań podejmowanych przez Spółdzielnię Socjalną „Jasne, że Alternatywa 21” oraz Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” jest wspierana przez szereg czynników sprzyjających, które umożliwiają efektywne osiągnięcie założonych celów. Do najważniejszych należą:

- Silne wsparcie lokalnych partnerów i instytucji – współpraca z Fundacją Oczami Brata oraz Fundacją Teatr Nowy zapewnia stabilne zaplecze organizacyjne, merytoryczne i logistyczne.
- Dostęp do wykwalifikowanej kadry – zespół specjalistów, w tym instruktorów zawodu, specjalistów takich jak psycholog, fizjoterapeuta, zapewnia wsparcie osobom z niepełnosprawnościami, umożliwiając im rozwój zawodowy i społeczny.
- Dobrze rozwinięta infrastruktura – Klubokawiarnia Alternatywa 21, Kawiarnia Alternatywa 21 oraz Dom Oczami Brata oferują nowoczesne i przyjazne przestrzenie pracy oraz integracji społecznej.

- Unikalny model działania – holistyczne podejście łączące działalność zawodową, gastronomiczną, administracyjną i artystyczną umożliwia różnorodne formy aktywizacji osób z niepełnosprawnościami, zwiększając szanse na ich sukces.
- Otwartość lokalnej społeczności – częstochowska społeczność coraz chętniej korzysta z oferty lokali gastronomicznych i usług świadczonych przez Zakład, co buduje pozytywny wizerunek osób z niepełnosprawnościami.

Sposób realizacji działań:

Działania podejmowane przez Spółdzielnię Socjalną „Jasne, że Alternatywa 21” oraz Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” są realizowane w partnerstwie z kluczowymi podmiotami wspierającymi ich misję.

Głównymi partnerami byli/są:

- Gmina Miasta Częstochowy – współinicjator powstania Spółdzielni, zapewniający wsparcie organizacyjne i finansowe.
- Fundacja Oczami Brata – współzałożyciel Spółdzielni i partner w realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, oferujący wsparcie w zakresie integracji społecznej i zawodowej.
- Fundacja Teatr Nowy w Częstochowie – partner w obszarze działań artystycznych, umożliwiający pracownikom Zakładu uczestnictwo w organizacji i produkcji spektakli teatralnych.

Źródło i wysokość finansowania opisywanych działań:

Działalność Zakładu Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” w 2024 roku jest finansowana za pośrednictwem Województwa Śląskiego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Łączna wysokość wydatków planowanych na ten cel wynosi 431 666,69 zł. Dzięki tym środkom możliwe jest realizowanie celów rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności.

Wykorzystane zasoby kadrowe:

Realizacja działań w Zakładzie Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” opiera się na zaangażowaniu wyspecjalizowanego zespołu, który wspiera pracowników z niepełnosprawnościami w ich codziennej pracy oraz procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej. W skład zespołu wchodzi:

- Kierownik Zakładu – odpowiada za całościowe zarządzanie Zakładem, koordynowanie działań zespołu, nadzór nad realizacją celów rehabilitacyjnych i zawodowych oraz współpracę z partnerami i instytucjami wspierającymi.
- Trenerzy pracy/instruktorzy zawodu (3 etaty) – pełnią kluczową rolę w procesie wsparcia pracowników z niepełnosprawnościami. Ich zadania obejmują szkolenie pracowników w zakresie wykonywania obowiązków zawodowych, monitorowanie postępów, dostosowywanie stanowisk pracy do indywidualnych potrzeb oraz wspieranie w codziennych zadaniach w sposób sprzyjający ich rozwojowi.
- Psycholog – zapewnia wsparcie emocjonalne i psychologiczne pracownikom Zakładu. Prowadzi indywidualne konsultacje, pomagając w radzeniu sobie ze stresem, wzmacnianiu pewności siebie i rozwijaniu umiejętności społecznych.
- Rehabilitant – dba o kondycję fizyczną pracowników z niepełnosprawnościami, prowadząc indywidualne i grupowe zajęcia rehabilitacyjne, które wspierają ich zdolności motoryczne, ogólną sprawność oraz zdrowie fizyczne.

Wykorzystane zasoby lokalowe:

Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” działa na gruncie obiektów należących do Spółdzielni Socjalnej „Jasne, że Alternatywa 21” oraz Domu Oczami Brata w Częstochowie, które oferują przestrzeń do realizacji różnorodnych działań zawodowych, gastronomicznych, artystycznych i administracyjnych.

- Klubokawiarnia Alternatywa 21 – przestrzeń gastronomiczna, w której osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość zdobywania doświadczenia zawodowego poprzez przygotowywanie posiłków, serwowanie dań oraz obsługę gości. Lokal jest w pełni dostosowany do wydawania posiłków na ciepło, zgodnie z obowiązującymi przepisami sanitarnymi i higienicznymi.

- Kawiarnia Alternatywa 21 – kolejny lokal gastronomiczny, który oferuje szeroką ofertę napojów, ciast oraz usług cateringowych. Przestrzeń jest również odpowiednio przystosowana do przygotowywania i wydawania posiłków, zapewniając komfort zarówno dla pracowników, jak i dla klientów.
- Dom Oczami Brata – pełni funkcję zaplecza administracyjnego i artystycznego. W tym obiekcie działa Fundacja Teatr Nowy, dysponująca nowoczesną salą teatralną na 140 miejsc, wyposażoną w pełne profesjonalne oświetlenie, nagłośnienie i scenę. Dzięki temu możliwe jest organizowanie spektakli, szkoleń oraz innych wydarzeń kulturalnych. W ramach działań artystycznych pracownicy Zakładu wspierają organizację wydarzeń, obsługę gości teatru, promocję spektakli oraz bezpośrednią produkcję przedstawień. Ponadto w Domu mieści się także biuro Fundacji Oczami Brata, w której pracownicy ZAZ podejmują pracę na stanowiskach administracyjnych.

Wykorzystane zasoby sprzętowe:

Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21” dysponuje nowoczesnymi zasobami sprzętowymi, które umożliwiają efektywne realizowanie działań zawodowych, administracyjnych, artystycznych oraz gastronomicznych.

- W Domu Oczami Brata znajduje się zaplecze administracyjne wyposażone w niezbędny sprzęt biurowy, w tym komputery, drukarki, kserokopiarki, bindownice i inne urządzenia, które wspierają codzienną działalność biura Fundacji Oczami Brata. Umożliwia to pracownikom Zakładu realizację zadań związanych z obiegiem dokumentów, przygotowaniem materiałów, korespondencją i innymi czynnościami administracyjnymi.
- Sala teatralna w Domu Oczami Brata, służąca Fundacji Teatr Nowy, jest w pełni wyposażona w profesjonalny sprzęt do realizacji wydarzeń artystycznych. Na wyposażeniu znajdują się:
 - systemy oświetleniowe – umożliwiające dostosowanie oświetlenia do różnych rodzajów spektakli i wydarzeń;
 - nagłośnienie – wysokiej jakości sprzęt dźwiękowy, zapewniający odpowiednią jakość dźwięku w całej sali;
 - scena – przestronna, przystosowana do różnorodnych przedstawień, zapewniająca komfort zarówno dla wykonawców, jak i publiczności.

Te zasoby są wykorzystywane nie tylko w trakcie organizacji wydarzeń artystycznych, ale również w działaniach związanych z produkcją spektakli i szkoleniami dla pracowników Zakładu.

- W Klubokawiarni Alternatywa 21 oraz Kawiarni Alternatywa 21 znajdują się profesjonalne urządzenia gastronomiczne, które umożliwiają przygotowanie i serwowanie posiłków zgodnie z przepisami i standardami jakości. Wśród wykorzystywanego sprzętu znajdują się:
 - piecze do pieczenia – umożliwiające przygotowywanie ciepłych posiłków i wypieków;
 - kuchenki i płyty grzewcze – pozwalające na gotowanie potraw na ciepło, zarówno mięsnych, jak i wegetariańskich czy wegańskich;
 - lodówki i zamrażarki – do przechowywania składników spożywczych w odpowiednich warunkach;
 - blaty robocze i wielofunkcyjne urządzenia kuchenne – do przygotowywania potraw;
 - sprzęt do wydawania posiłków – taki jak talerze, sztućce, tace, które umożliwiają efektywne i higieniczne serwowanie potraw;
 - ekspresy do kawy;
 - tostery, opiekacze, gofrownice.

Te zasoby pozwalają pracownikom Zakładu wykonywać swoje obowiązki zawodowe w bezpiecznych i profesjonalnych warunkach, oferując jednocześnie wysokiej jakości usługi gastronomiczne i cateringowe dla klientów.

Inne informacje dot. dobrej praktyki:

Zakład działający dzięki zaangażowaniu Spółdzielni Socjalnej „Jasne, że Alternatywa 21” to przykład innowacyjnego podejścia do aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Zatrudniając osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności, zapewnia im szansę na rozwój w takich dziedzinach jak gastronomia, obsługa klienta czy administracja, a także umożliwia zdobycie nowych kompetencji w unikalnym środowisku. Innowacyjnym elementem działalności jest także praca w teatrze, gdzie osoby z niepełnosprawnościami biorą udział w produkcji spektakli, obsłudze gości, promocji wydarzeń oraz w codziennej pracy za kulisami.

Dzięki wsparciu specjalistów, takich jak trenerzy pracy, psychologowie i rehabilitanci, pracownicy rozwijają umiejętności zawodowe i społeczne. W Zakładzie dużą wagę przykładają do indywidualnego podejścia do każdego pracownika oraz dostosowania obowiązków do jego możliwości. Tego rodzaju innowacyjne działania pozwalają na przełamywanie barier społecznych, zwiększają samodzielność osób z niepełnosprawnościami i sprzyjają ich pełnej integracji zawodowej i społecznej.

C. PODMIOT ZGŁASZAJĄCY DOBRE PRAKTYKI

1. Pełna nazwa podmiotu:	
Spółdzielnia socjalna „Jasne że Alternatywa 21”	
2. Adres podmiotu:	
ulica	Przemysłowa 14/16
kod pocztowy i miejscowość	42-202 Częstochowa

D. KOMÓRKA ORGANIZACYJNA REALIZUJĄCA DOBRE PRAKTYKI

1. Nazwa komórki organizacyjnej, np. wydziału, punktu terenowego, działu itp.:	
Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21”	
2. Adres komórki organizacyjnej:	
ulica	Stary Rynek 1
kod pocztowy i miejscowość	42-202 Częstochowa
3. Dane osoby do kontaktu w sprawie dobrej praktyki:	
nazwa komórki organizacyjnej	Zakład Aktywności Zawodowej „Jasne, że Alternatywa 21”
numer telefonu	533 305 120
adres e-mail	a.zasun@oczamibrata.pl

Data sporządzenia opisu dobrej praktyki	02.12.2024 r.
---	---------------